

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIŲ ĮSTAIGA

ATASKAITA DĖL ŽMOGAUS TEISIŲ PADĖTIES MARIJAMPOLĖS PATAISOS NAMUOSE

2014-05-29 Nr. 2014/1-60(15)
Vilnius

I. BENDRA INFORMACIJA APIE PATIKRINIMĄ

1. Lietuvos Respublikos Seimas 2013-12-03 įstatymu Nr. XII-630 ratifikavo Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą Fakultatyvų protokolą (toliau vadinama - Fakultatyvus protokolą) ir priėmė Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama - LRSKĮ) pakeitimus, pagal kuriuos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai papildomai pavedė vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose¹ ir nuolat jose lankytis (2014-01-01 įsigaliojusios LRSKĮ 3 ir 19¹ straipsnių nuostatos).

2. Seimo kontrolierius, Įstaigos vadovas Augustinas Normantas, Seimo kontrolieriaus patarėja Daiva Valeikienė, taip pat Seimo kontrolierių įstaigos struktūrinio padalinio - Žmogaus teisių biuro, padedančio Seimo kontrolieriams vykdyti pavestą nacionalinės kankinimų prevencijos veiklą, patarėjai Kristina Brazevič ir Juras Taminskas bei vyriausioji specialistė Deimantė Karužienė, 2014-05-15 vertino nuteistųjų laikymo Marijampolės pataisos namuose (toliau vadinama - Įstaiga) sąlygas ir žmogaus teisių padėtį juose.

Pažymėtina, kad šio patikrinimo metu buvo bendrauta su Įstaigos direktoriumi Tadu Klusevičiumi, direktoriaus pavaduotojais Zenonu Kunca, Rimu Miškelevičiumi, Regimantu Kavaliausku bei kitais Įstaigos darbuotojais.

II. TAIKYTINOS TEISĖS AKTŲ NUOSTATOS

3. Nuteistųjų laikymo sąlygų, teisių ir pareigų reglamentavimas:

3.1. Lietuvos Respublikos Konstitucija;

3.2. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas (toliau vadinama - BVK);

3.3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2003-07-02 d. įsakymas Nr. 194 „Dėl pataisos įstaigų vidaus tvarkos taisyklių patvirtinimo“;

3.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2009-03-18 įsakymas Nr. V-195/1R-76 „Dėl laisvės atėmimo vietose veikiančių asmens sveikatos priežiūros tarnybų struktūros, etatų skaičiaus ir darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

---

¹ Laisvės apribojimo (atėmimo) vieta yra laikytina bet kuri valstybės jurisdikcijoje esanti ir kontroliuojama įstaiga, kurioje valdžios institucijai įsakius, paraginuis, sutikus ar pritarus asmenims yra arba gali būti apribota laisvė. Laisvės apribojimas reiškia bet kokį asmens sulaikymą ar įkalinimą, ar apgyvendinimą viešojoje ar privačioje laisvės apribojimo vietoje, kurios tam tikros teisinės, administracinės ar kitos valdžios institucijos įsakymu tam asmeniui neleidžiama savo noru palikti (Fakultatyvus protokolo 4 straipsnis).

3.5. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003-04-22 įsakymas Nr. 199/V-235 „Dėl Kalėjimų departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pavaldžių įstaigų sveikatos priežiūros tarnybų tipinių normatyvų patvirtinimo“⁴⁴;

3.6. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-03-30 įsakymas Nr. V-241 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“⁴¹ patvirtinimo“⁴¹;

3.7. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2011-03-03 įsakymas Nr. V-82 „Dėl pataisos įstaigų įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“;

3.8. Europos Tarybos Ministrų Komiteto 2006-01-11 priimtos Europos kalinimo įstaigų taisyklės.

IV. ISVADOS

4. Apibendrinant per patikrinimą nustatytas aplinkybes, susijusias su nuteistųjų padėtimi Įstaigoje, bei atsižvelgiant į ataskaitos II ir III dalis, nustatyti šie trūkumai (pastabos):

4.1. atsižvelgiant į Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2014-03-17 tarnybinio tyrimo išvadą Nr. LV-523 „Dėl Marijampolės pataisos namų darbo organizavimo“, kurioje konstatuoti apsaugos ir priežiūros organizavimo trūkumai Įstaigoje, darytina išvada, kad nuteistiesiems ir darbuotojams nėra visiškai užtikrinta saugi aplinka;

4.2. nuteistiesiems nėra užtikrinamas dietinis arba specialus maitinimas esant medicininėms indikacijoms;

4.3. iš nuo 2014-01-01 iki 2014-05-01 atliktų 1392 kratų filmuota tik viena krata;

4.4. nevedama statistika, kiele nuteistieji pateikia skundų konkrečiai dėl galimai netinkamo darbuotojų elgesio;

4.5. Tarnyboje dirbančių ir Įstaigos vadovo patvirtintas darbuotojų skaičius neatitinka teisės aktuose nustatyto etatų skaičiaus.

V. REKOMENDACIJOS

5. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į per patikrinimą nustatytas aplinkybes ir vadovaudamasis LR SKĮ 19 straipsnio 1 dalies 14 punkto nuostatomis, Marijampolės pataisos namų direktoriui Tadaui Klusevičiui rekomenduoja imtis priemonių užtikrinti, kad:

5.1. Įstaigoje nuteistiesiems ir darbuotojams būtų užtikrinta saugi aplinka;

5.2. nuteistiesiems būtų tiekiamas dietinis arba specialus maitinimas esant medicininėms indikacijoms;

5.3. atliekant didesnio masto kratas, jos būtų filmuojamos;

5.4. būtų vedama statistika, kiek nuteistieji pateikia skundų dėl galimai netinkamo darbuotojų elgesio;

5.5. Tarnyboje dirbančių ir Įstaigos vadovo patvirtintas darbuotojų skaičius atitiktų teisės aktuose nustatytą etatų skaičių.

Apie Seimo kontrolieriaus rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašyčiau pranešti iki 2014-06-30.

Seimo kontrolierius, pavaduojantis Įstaigos vadovą

Raimondas Šukys